

ANIELA MIKULSKA

WIADOMOŚĆ UBEZPIECZENIOWA W MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH

Badania MSP dotyczą wielu aspektów ich działalności, zawsze jednak odnoszą się do postaw i potencjału intelektualnego ich właścicieli. Popyt na ubezpieczenia jest przejawem odczuwania przez właścicieli MSP potrzeby ubezpieczenia oraz gotowości zabezpieczenia najbardziej prawdopodobnych dla prowadzonej działalności ryzyk.

1. Wstęp

Populacja MSP doczekała się licznych opracowań teoretycznych i statystycznych podkreślających jej istotny udział w tworzeniu bogactwa narodowego oraz dynamizowaniu wzrostu gospodarczego. Pomimo różnorodności branż, jakie MSP reprezentują, literatura przytacza szereg cech wyróżniających te przedsiębiorstwa; zarówno cech, które sprzyjają rozwojowi tego sektora, jak i tych, które ten rozwój utrudniają. Odnoszenie się w analizie MSP do zachowań i postaw właścicieli wynika bezpośrednio z faktu, że to właśnie oni są decydentami w zakresie problemów, z którymi przedsiębiorstwa muszą sobie poradzić w warunkach gospodarki rynkowej.

Celem działalności przedsiębiorstwa jest maksymalizacja zysku jego właścicieli, a osiągnięcie go w długim okresie jest jednoznaczne z podejmowaniem działań na rzecz wzrostu wartości przedsiębiorstwa. W tym kontekście MSP zmuszane są do podejmowania wysiłków na rzecz wypracowywania strategii (nie powstają one zwykle w wyniku sformalizowanych procedur, jak w przedsiębiorstwach średnich czy dużych) obejmujących czynniki determinujące osiągnięcie celu. Niepewność, co do ostatecznego efektu działań przedsiębiorstwa, zmusza do refleksji nad ryzykiem (czynnikami wpływającymi na poziom ryzyka), które podejmuje przedsiębiorca. Niepewność w działalności gospodarczej wynika w dużej mierze z braku dostępnych informacji oraz istotnego wpływu na efekt końcowy czynników o charakterze egzogenicznym. Ryzyko jest funkcją niepewności¹. Jego minimalizowanie wymaga ponoszenia przez przedsiębiorstwa określonych kosztów.

Przedsiębiorcy wykazują różne postawy wobec niepewności:

- nie doceniają niepewności, uznając, że jest zjawiskiem łatwo rozpoznawalnym;
- wyolbrzymiają niepewność, przyjmując, że nie da się jej określić;
- podejście realistyczne prowadzi natomiast do identyfikacji niepewności, określenia prawdopodobieństwa wystąpienia pewnych zdarzeń w przyszłości².

Zarządzanie ryzykiem, obok zarządzania strategicznego i operacyjnego, wpisuje się w obowiązki właściciela małego i średniego przedsiębiorstwa. Ubezpieczenie jest jednym ze sposobów ograniczania skutków ryzyka, również tych związanych z działalnością gospodarczą. Niska świadomość ubezpieczeniowa polskiego społeczeństwa jest jednym z powodów braku zainteresowania MSP szerokim zakresem ubezpieczalnych ryzyk.

1. Diagnoza stanu MSP

PARP publikuje raporty, będące podsumowaniem corocznych badań prowadzonych na reprezentatywnej grupie MSP. Raporty te dotyczą szeregu kwestii związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstw w Polsce, jednak tylko jeden z nich dotknął istoty problemu niskiego popytu na ubezpieczenia w sektorze MSP (raport za lata 2000-2001). W kolejnych raportach niestety nie można było znaleźć odniesienia do tego istotnego problemu, gdy ten w tekście został pominięty. Pozostaje zatem skupić uwagę na parametrach o charakterze

¹ Ubezpieczenia. Rynek i ryzyko. Red. W. Ronka-Chmielowiec, PWE, Warszawa 2002, s. 134.

² Rzeżyska A., Goławska-Witkowska G.: Ryzyko i niepewność w działalności gospodarczej. [w:] *Ekonomia* Nr XXXIX, Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej, Red. H. Róśka, Gdańsk 2001, s. 44.

makroekonomicznych, które mają charakter zagregowany i nie odnoszą się bezpośrednio do sytuacji MSP. Są jednak znaczącą informacją opisującą charakter popytu na usługi ubezpieczeniowe.

Raport PARP za lata 2000-2001 ukazuje obraz ograniczonych działań MSP w zakresie ochrony przed skutkami ryzyka w prowadzonej działalności. Badania wskazują, że około 20% przedsiębiorstw w ogóle nie korzysta z ochrony ubezpieczeniowej, pozostali preferują ubezpieczenia majątkowe (niemal 80%) oraz odpowiedzialności cywilnej (około 50%) – respondenci mogli wskazywać więcej niż jedną odpowiedź³. Około 90% przedsiębiorców, którzy korzystają z ochrony ubezpieczeniowej nie widzi rzeczywistej potrzeby korzystania z niej. Ponad 70% badanych przedsiębiorców jest zdania, że ich produkty i świadczony usługi nie mogą być źródłem jakichkolwiek szkód na osobie klienta lub strat w jego mieniu, a co za tym idzie nie widzi potrzeby ubezpieczania się w zakresie odpowiedzialności cywilnej (ogólnej - deliktowej). Kolejnym dowodem niskiego poziomu świadomości ubezpieczeniowej polskich przedsiębiorców jest fakt, że nie korzystają oni z ubezpieczenia z tytułu niewypłacalności dłużnika w obrocie krajowym (66,1% nie widzi takiego zagrożenia), ubezpieczenia gotówki w kasie (76,2%) i transporcie (82,8%) czy ubezpieczenia danych elektronicznych (78,1%). Głównym czynnikiem wyboru towarzystwa ubezpieczeniowego jest wiarygodność i prestiż ubezpieczyciela, tak twierdzi 44,8% badanych, ale jednocześnie nie około 40% spośród nich albo nie dysponowało informacjami o kondycji finansowej asekuratora, albo oceniło ją jako słabą. Badani nie dokonują ocen usług ubezpieczeniowych dostępnych na rynku, ich wyborami w dużym zakresie rzadziej przyzwyczajenie i ich kontynuacji dotychczas stosowanych rozwiązań. Niestety badanie zupełnie nie odnosi się do kwestii działań prewencyjnych, będących udziałem przedsiębiorców, które to działania w sposób istotny ograniczają prawdopodobieństwo wystąpienia określonych zdarzeń losowych oraz przyczyniają się do minimalizowania kosztów ochrony ubezpieczeniowej (zniekąd mogą się nawet 30-50% składki ubezpieczeniowej).

Zagrożenia dla prowadzonej przez przedsiębiorców działalności wynikają głównie z faktu, że brak ubezpieczenia (czy jakiegokolwiek innej formy minimalizowania ryzyka) powoduje często niemożność odtworzenia majątku po zaistnieniu szkody losowej (np. pożar). Te podmioty, które korzystają z ubezpieczenia z kolei ograniczają wydatki związane z ubezpieczeniami, co niejednokrotnie prowadzi do sytuacji niedoubezpieczenia (składka ubezpieczeniowa jest często sumy ubezpieczenia, a ta zaniżona nie pozwala na odtworzenie zniszczonego wskutek zdarzenia majątku – przykład: suma ubezpieczenia odnosi się do wartości księgowej majątku a nie jego wartości odtworzeniowej). Obserwowane są również przypadki nadubebezpieczenia. To sytuacja, w której podmioty starają się wykorzystać ubezpieczenia dla osiągnięcia zysku, co jest sprzeczne z istotą ubezpieczenia (jest dowodem na brak świadomości w tym zakresie). Poza przypadkami wyłudzeń, nadubebezpieczenie nie daje spodziewanych rezultatów. Ubezpieczyciele odpowiedzialni za wskazane mienie, odpowiadają bowiem solidarnie do wartości faktycznie odtworzonego mienia, zgodnie z OWU⁴.

Przedsiębiorcy muszą sobie zdawać sprawę z tego, że koszty po zdarzeniu losowym (o ile nie zostaną w pełni pokryte w warunkach i opcjach ubezpieczenia) mogą dorównywać kosztom bezpośrednio, a nawet je przewyższyć⁵. Utrata lokalu użytkowego wskutek pożaru to nie tylko koszty jego odbudowy i zakupu wyposażenia, ale również niemożność prowadzenia działalności, wywiżywania się z zawartych umów i generowania przychodów w okresie przywracania majątku do stanu sprzed zdarzenia. Stąd m.in. tak istotne jest rozszerzanie wiedzy właścicieli MSP na temat właściwego ubezpieczenia w Polsce stosunkowo mało popularnych, np. ubezpieczenia utraty zysku (BI - *Business Interruption*). Ochrona ubezpieczeniowa oferowana w tym produkcie (bazującym na polisie ogniowej) pozwala na przetrwanie przedsiębiorstwa w sytuacji utraty istotnej części mienia w wyniku zdarzenia losowego i obejmuje spodziewane w przyszłości zyski, koszty stałe prowadzonej działalności a także w określonych przypadkach – koszty zmienne wynikające z przywracania zdolności produkcyjnej przedsiębiorstwa. Wystarczy wspomnieć o powszechności tego produktu w krajach wysokorozwiniętych. Niemcy, Austria, Szwajcaria – to kraje, w których około 70% firm produkcyjnych korzysta z ubezpieczenia BI, przy czym wpływ dla ubezpieczycieli z tytułu tego ubezpieczenia stanowi około 60% składki ogniowej. Badania przeprowadzone na polskich przedsiębiorstwach wskazują, że z BI korzysta około 4% podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (cztery podmioty na sto), przy czym czynnikiem w istotny sposób wpływającym na decyzje właścicieli w tym zakresie jest fachowa obsługa brokerska⁶.

Zakup ubezpieczenia, poza sytuacjami analizowania ryzyka w prowadzonej działalności, wynika również z innych przyczyn, np. by wynikiem innych transakcji (ubezpieczenie kredytu, ubezpieczenie OC kontraktu, ubezpieczenie należności). Ogólna orientacja na temat zasad funkcjonowania rynku usług ubezpieczeniowych i zakresu ubezpieczalnych ryzyk oraz korzystanie z profesjonalnego doradztwa po redników ubezpieczeniowych wydaje się być czynnikiem istotnym z punktu widzenia interesu właścicieli MSP.

³ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2001, s. 278-284; <http://www.parp.gov.pl>; podobne badania przeprowadzone zostały przez B.P.S. Consultants Poland Ltd w 2003 roku, jednak zastosowanie innej metodologii nie pozwala na porównywanie wprost wyników tych badań z wynikami badań zleconych przez PARP; patrz: Waloński R.: *Zakres powi za zakładów ubezpieczeń z małymi i średnimi przedsiębiorstwami*. [w:] Prace Naukowe Katedry Ekonomii i Zarządzania Przedsiębiorstwem. Red. F. Bławat, PG, Gdańsk 2006, s. 201-214.

⁴ OWU – Ogólne Warunki Ubezpieczenia.

⁵ Pietrz B.A.: *Ubezpieczenia utraty zysku*. Gazeta Ubezpieczeniowa nr 3/2000.

⁶ Jęksa Z.: *Ubezpieczenia majątku i zysku firmy*. Poltext, Warszawa 2000.

2. Wyniki makroekonomiczne

Postawa wobec ryzyka wynika w dużej mierze z uwarunkowań makroekonomicznych, w jakich działa przedsiębiorca:

- koniunktury gospodarczej i tempa wzrostu gospodarczego;
 - poziomu dochodów podmiotów rynkowych;
 - polityki makroekonomicznej (jej wymiaru socjalnego i fiskalnego);
- jak i mikroekonomicznych:
- stopnia zaspokojenia potrzeby ubezpieczenia (ocena subiektywna i zindywidualizowana)
 - poziomu wiadomości ubezpieczeniowej
 - nawyków w zakresie działań ograniczających ryzyko (ubezpieczenie, prewencja)
 - niedoszacowania majątku przedsiębiorstwa, brak rzeczywistych możliwości realizacji zasady powszechności i pełności ubezpieczenia.

Poziom wiadomości ubezpieczeniowej społeczeństwa w sposób jednoznaczny determinuje zachowania przedsiębiorców i ich stosunek do problemu radzenia sobie z ryzykiem. Wyrazem tej wiadomości są osiągnięte przez towarzystwa ubezpieczeniowe wyniki w postaci zebranej składki przypisanej brutto. Składka ta w okresie 1996-2005 w dziale II prawie się podwoiła (patrz: załącznik 1), również w wymiarze składki przypisanej brutto per capita, która w roku 2005 osiągnęła poziom 407,52 PLN. Porównywalne dane, składka przypisana brutto per capita wyrażona w USD, za rok 2003 dla Polski to w dziale II ubezpieczenia 102,2 USD, podczas gdy w krajach Unii - średnio 974,8 USD⁷.

Właściwym sposobem ukazania poziomu rozwoju rynku ubezpieczeniowego jest odniesienie wartości składki do PKB (wskaźnik penetracji ubezpieczeniowej). Wskaźnik ten dla Polski w okresie 1999-2003 wynosił około 3%, podczas gdy średni jego poziom dla państw Unii Europejskiej - 9%. Przykłady wskazują na ogromną przepaść cywilizacyjną dzielącą Polskę od wysokorozwiniętych partnerów w Unii to również porównanie potencjału inwestycyjnego sektora ubezpieczeniowego. Relacja wartości inwestycji sektora ubezpieczenia do PKB w Polsce w latach 1999-2003 nie przekroczyła 8%, podczas gdy średnia w Unii wyniosła około 54%⁸.

Warto zwrócić uwagę na strukturę ubezpieczenia na rynku polskim (dane za rok 2005). Grupy ubezpieczenia działu II, w ramach których uzyskuje ochronę ubezpieczeniową również małe i średnie przedsiębiorstwa, to przede wszystkim (patrz: załącznik - tabela 2 i 3):

- 1) ubezpieczenia majątkowe (gr. 8-9), ich udział w składce przypisanej brutto bliski jest 18%;
- 2) ubezpieczenia transportowe (gr. 4-7,11,12), których udział wynosi blisko 2%;
- 3) ubezpieczenia finansowe (gr. 14-17), których udział wynosi blisko 4,5%.

Największy udział w składce majątku na rynku ubezpieczenia komunikacyjne (gr. 10) - prawie 35% oraz ubezpieczenia autocasco (gr.3) - blisko 28%, jednak są to ubezpieczenia, których odbiorcami w głównej mierze są osoby fizyczne, trudno jest oszacować, w jakim stopniu składki płacone gospodarstwom domowym, w jakim składka obciąża podmioty gospodarcze sektora MSP⁹. Dane dotyczące składki zebranej w poszczególnych segmentach rynku opracowane są własnym ujęciem towarzystwa ubezpieczeniowego. Nie ulega jednak wątpliwości, że sektor MSP staje się dla ubezpieczycieli segmentem rynku, choć trudnym, to atrakcyjnym. Oferty przygotowywane dla MSP wykraczają już poza ramy standardowej oferty na sumy stałe - ubezpieczyciele tworzą pakiety ubezpieczeniowe uwzględniające specyfikę branż, w których MSP działają oraz ich ograniczenia finansowe¹⁰.

3. Podsumowanie

Rozwój sektora ubezpieczenia w Polsce przebiega mało dynamicznie. W dużej mierze jest to wynikiem barier, które szczególnie mocno odczuwają przedsiębiorcy ubezpieczeniowi w kontaktach z klientami:

- brak potrzeby ubezpieczania się
- brak wiedzy o ubezpieczeniach i innych środkach ograniczania ryzyka;
- przekonanie o wysokim koszcie ubezpieczenia;
- trudna sytuacja ekonomiczna oznaczająca brak nadwyżek finansowych, będących w stałej dyspozycji właściciela;
- brak zachęt ze strony partnerów rynkowych (m.in. banków udzielających przedsiębiorcom kredytów inwestycyjnych) na rzecz zwiększania zakresu ubezpieczanych przez klienta ryzyk.

⁷ Szewieczek D., Wieczorek M.: Sektor ubezpieczeń gospodarczych jako ogniwo systemu finansowego w wybranych krajach Unii Europejskiej [w:] Ubezpieczenia. red. T. Szumlisz, SGH, Warszawa 2005, s.23-32.

⁸ Czekała K., Szkarłat A.: Portfele inwestycyjne sektora ubezpieczeń w Polsce i wybranych krajach unii Europejskiej [w:] Ubezpieczenia. red. T. Szumlisz, SGH, Warszawa 2005, s. 33-42.

⁹ dane za rok 2003; <http://www.piu.gov.pl/>

¹⁰ Waloński R.: Zakres powi za zakładów ubezpieczeń z małymi i średnimi przedsiębiorstwami. [w:] Prace Naukowe Katedry Ekonomii i Zarządzania Przedsiębiorstwem. Red. F. Bławat, PG, Gdańsk 2006, s. 204-214; również strony internetowe ubezpieczycieli;

Przedstawiony powyżej obraz jest jedynie zasygnalizowaniem wielu w tków, które pojawiają się przy podejmowaniu tematu wiadomości ubezpieczeniowej. Spojrzenie zaprezentowane w artykule odnosi się przede wszystkim do postaw prezentowanych przez właścicieli MSP (wychodzących z założenia, że postawy są konsekwencją wiadomości lub jej braku). W ujęciu psychologicznym na postawy składają się czynniki poznawcze (ocena, przekonanie), behawioralne (działanie) i afektywne (emocje). Badaniom najczęściej poddawane są postawy behawioralne i poznawcze. Istotne jest podjęcie próby identyfikacji czynników odpowiedzialnych za określony charakter postaw (dotychczasowe do wiadczenia w zakresie współpracy z ubezpieczycielem, opinia środowiska, w którym przedsięwzięcia i pracują oraz warunki na bodźce tworzone przez ubezpieczycieli).

wiadomości jest cech nabyty, kategorii intelektualnej, związany z zasobami oraz sprawności umysłu, jest również pochodną wiadomości społecznej i ekonomicznej. Jej podnoszenie jest możliwe tylko przy uruchomieniu wielu płaszczyzn oddziaływania, m.in. poprzez:

- wysoki poziom edukacji ogólnej;
- wysoki poziom edukacji ekonomicznej;
- szeroki i powszechny edukacyjny ubezpieczeniowy;
- szeroki zakres doradztwa ubezpieczeniowego;
- profesjonalizm pracowników ubezpieczeniowych;
- wysoka jakość oferowanych na rynku usług ubezpieczeniowych;
- intensywna propaganda gospodarczych firm ubezpieczeniowych;
- relatywnie wysoka atrakcyjność ubezpieczenia w stosunku do innych rodzajów gwarancji ubezpieczeniowych¹¹.

Prawodawcy sondują m.in. pomysły rozszerzenia zakresu ubezpieczenia obowiązkowych o ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej oraz ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych. Jest to z pewnością dowód troski o mienie i majątek finansowy przedsiębiorców sektora MSP.

Informacja o autorze:

- dr Aniela Mikulska, Politechnika Gdańska, Wydział Zarządzania i Ekonomii, Katedra Ekonomii i Zarządzania Przedsiębiorstwem, Aniela.Mikulska@zie.pg.gda.pl.

Bibliografia

- [1] *Bariery rozwoju polskiego rynku ubezpieczeń*. Red. Sułkowska W., Zakamycze 2000.
- [2] Czekaj K., Szkarłat A.: *Portfele inwestycyjne sektora ubezpieczeń w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej*. [w:] Ubezpieczenia. Red. T. Szumlicz, SGH, Warszawa 2005.
- [3] Jaksza Z.: *Ubezpieczenia majątku i zysku firmy*. Poltext, Warszawa 2000.
- [4] Pietrzak B.A.: *Ubezpieczenia utraty zysku*. Gazeta Ubezpieczeniowa nr 3/2000.
- [5] Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2000-2001; <http://www.parp.gov.pl>.
- [6] Rzeżyska A., Goławska-Witkowska G.: *Ryzyko i niepewność w działalności gospodarczej*. [w:] *Ekonomia* Nr XXXIX, Zeszyty Naukowe Politechniki Gdańskiej, Red. H. Różalska, Gdańsk 2001.
- [7] Szewieczek D., Wieczorek M.: *Sektor ubezpieczeń gospodarczych jako ogniwo systemu finansowego w wybranych krajach Unii Europejskiej*. [w:] Ubezpieczenia. Red. T. Szumlicz, SGH, Warszawa 2005.
- [8] Szromnik A.: *Negatywne procesy zmian rynku ubezpieczeniowego w świetle koncepcji „błędnych kół”*. *Wiadomości ubezpieczeniowe* Nr 7-8/2000, s. 3-15.
- [9] *Ubezpieczenia. Rynek i ryzyko*. Red. W. Ronka-Chmielowiec, PWE, Warszawa 2002.
- [10] Waloński R.: *Zakres powiódz zakładów ubezpieczeń z małymi i średnimi przedsiębiorstwami*. [w:] *Prace Naukowe Katedry Ekonomii i Zarządzania Przedsiębiorstwem*. Red. F. Bławat, PG, Gdańsk 2006.

¹¹ Szromnik A.: *Negatywne procesy zmian rynku ubezpieczeniowego w świetle koncepcji „błędnych kół”*. *Wiadomości ubezpieczeniowe* Nr 7-8/2000, s. 3-15; porównaj: *Bariery rozwoju polskiego rynku ubezpieczeń*. Red. Sułkowska W., Zakamycze 2000, s. 72-102;

Załączniki:

Tabela 1. Podstawowe wskaźniki opisujące rozwój rynku ubezpieczeń w Polsce w latach 1996-2005

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
liczba zakładów ubezpieczeń										
Dział I	15	21	24	31	35	36	37	36	33	32
Dział II	31	32	31	36	33	35	36	41	38	37
Ogółem	46	53	55	67	68	71	73	77	71	69
kapitały podstawowe (w tys. PLN)										
Dział I	369 865	469 307	789 136	1 244 855	1 603 095	1 884 461	2 042 456	2 118 029	2 116 466	2 211 740
Dział II	539 384	854 199	1 073 829	1 461 570	1 638 180	1 846 322	1 938 539	2 086 699	2 088 409	2 518 650
Ogółem	909 249	1 323 506	1 862 965	2 706 425	3 241 275	3 730 783	3 980 995	4 204 727	4 204 875	4 730 390
udział kapitału zagranicznego w kapitałach podstawowych ogółem (w %)										
	18,2%	25,3%	32,7%	50,1%	59,1%	67,8%	71,9%	71,9%	72,1%	72,7%
składka przypisana brutto (w tys. PLN*)										
Dział I	4 057 996	5 142 828	6 095 137	7 747 383	8 595 173	9 051 482	9 505 807	10 704 393	12 640 452	15 336 161
Dział II	7 889 968	10 453 637	11 571 219	12 909 584	12 893 628	12 827 672	12 715 213	13 103 293	14 791 358	15 689 442
Ogółem	11 947 964	15 596 464	17 666 356	20 656 968	21 488 801	21 879 153	22 221 020	23 807 686	27 431 811	31 025 603
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (w tys. PLN*)										
Dział I	1 776 826	1 910 832	2 076 704	2 344 321	2 664 085	3 304 884	4 131 424	4 938 078	6 100 207	7 548 939
Dział II	4 386 239	6 241 224	6 485 221	7 868 652	7 847 803	7 647 565	7 478 543	7 341 289	8 114 671	8 324 152
Ogółem	6 163 064	8 152 055	8 561 925	10 212 973	10 511 888	10 952 449	11 609 968	12 279 367	14 214 878	15 873 091
składka przypisana brutto per capita (w PLN*)										
Dział I	105,02	133,03	157,63	200,43	222,42	234,30	248,63	280,29	330,98	398,34
Dział II	204,20	270,40	299,25	333,98	333,65	332,05	332,58	343,10	387,30	407,52
Ogółem	309,22	403,43	456,88	534,41	556,07	566,35	581,22	623,39	718,29	805,86

*) wielkości w PLN podawane są w wartościach realnych z 2005 r. po przeliczeniu o wskaźniki inflacji publikowane przez GUS

ródło: <http://www.piu.org.pl>

Tabela 2. Zmiany struktury ubezpiecze w Polsce w latach 1996-2003

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
struktura składki przypisanej brutto wg grup w dziale I (w %)										
grupa 1	69,7	63,0	59,3	54,8	52,3	49,7	47,3	47,4	48,3	45,0
grupa 2	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1	1,4	1,3	1,1	1,0
grupa 3	12,8	20,0	23,8	29,0	30,5	32,3	31,8	31,6	31,5	36,6
grupa 4	0,7	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
grupa 5	16,1	16,0	15,9	15,1	16,0	16,7	17,7	18,0	17,9	16,4
reasekuracja czynna	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	1,5	1,0	0,8
struktura składki przypisanej brutto wg rodzajów działalno ci w dziale II (w %)										
pozostałe osobowe (gr.1+2)	5,8	4,9	4,9	5,1	5,3	5,4	5,7	5,7	5,5	5,7
maj tkowe (gr. 8+9)	20,2	17,0	16,7	16,2	16,7	17,7	18,5	18,8	18,4	17,8
auto casco (gr.3)	35,8	33,0	32,0	31,5	30,6	30,6	28,7	29,7	29,7	27,8
OC komunikacyjne (gr.10)	28,4	36,2	37,8	36,9	37,3	36,0	36,1	33,7	33,2	34,9
transportowe (gr. 4 do 7, 11, 12)	3,7	2,6	2,2	1,8	1,7	1,8	1,9	1,9	1,7	1,9
OC ogólne (gr.13)	2,2	2,1	2,3	2,7	2,9	3,2	3,4	3,8	4,2	4,5
finansowe (gr. 14 do 17)	2,3	1,8	2,1	2,4	2,7	3,0	3,4	3,9	4,4	4,5
pozostałe (gr. 18+19)	1,6	2,4	2,1	3,5	2,8	2,3	2,3	2,5	2,9	2,9

ródło: <http://www.piu.org.pl>

Tabela 3. Składka przypisana brutto w tys. zł. w/g grup ryzyka w dziale II

Lp.	Wyszczególnienie	Składka przypisana brutto		Dynamika w %	Udział w składce przypisanej brutto	
		w tys. złotych			05/04	2004
		2004	2005	5		6
1	2	3	4	5	6	7
1	Grupa I Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej.	672 511	735 172	109,3%	4,5%	4,7%
2	Grupa II Ubezpieczenie choroby	144 709	149 849	103,6%	1,0%	1,0%
3	Grupa III Ubezpieczenie casco pojazdów I dowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych.	4 402 878	4 329 853	98,3%	29,7%	27,8%
4	Grupa IV Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych	2 872	6 384	222,3%	0,0%	0,0%
5	Grupa V Ubezpieczenie casco statków powietrznych	15 594	14 443	92,6%	0,1%	0,1%
6	Grupa VI Ubezpieczenie egługi morskiej i ródł dowej	83 048	102 538	123,5%	0,6%	0,7%
7	Grupa VII Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie	119 707	122 629	102,4%	0,8%	0,8%
8	Grupa VIII Ubezpieczenie szkód spowodowanych ywiołami	1 675 288	1 683 142	100,5%	11,3%	10,8%
9	nie ujęte w grupach 3-7 Grupa IX Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych,	1 064 040	1 080 934	101,6%	7,2%	6,9%
10	nie ujęte w grupach 3-8 Grupa X Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów I dowych	4 880 087	5 435 886	111,4%	32,9%	34,9%
11	Grupa XI Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych	20 256	29 197	144,1%	0,1%	0,2%
12	Grupa XII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za egług morsk i ródł dow	19 359	17 147	88,6%	0,1%	0,1%
13	Grupa XIII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nie ujętej	622 444	705 686	113,4%	4,2%	4,5%
14	w grupach 10-12 Grupa XIV Ubezpieczenie kredytu	260 738	315 450	121,0%	1,8%	2,0%

15	Grupa XV Gwarancja ubezpieczeniowa	120 605	136 158	112,9%	0,8%	0,9%
16	Grupa XVI Ubezpieczenie ró nych ryzyk finansowych	264 349	243 823	92,2%	1,8%	1,6%
17	Grupa XVII Ubezpieczenie ochrony prawnej	8 963	11 739	131,0%	0,1%	0,1%
18	Grupa XVIII Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzy osób które popadły w trudno ci w czasie podró y lub podczas nieobecno ci w miejscu zamieszkania	93 982	92 208	98,1%	0,6%	0,6%
19	Grupa XIX Reasekuracja czynna	342 594	351 277	102,5%	2,3%	2,3%
20	Ogółem	14 814 024	15 563 515	105,1%	100,0%	100,0%

Brak danych z firmy LINK 4

ródło: <http://www.piu.org.pl>